

ARAŞTIRMADAN KLİNİĞE

A.Özdemir AKTAN

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Altunizade, İSTANBUL
aoaktan@turk.net

Araştırmadan kliniğe uzanan yol uzun, yorucu ve pahalıdır. Deneysel çalışmalardan geçecek olan yol ise çok daha tartışmalıdır zira hayvan deneylerinden elde edilen sonuçların insan uygulamaları çok daha kısıtlı olmaktadır. Burada iki organizmanın farklılığı yanında deney koşullarının gerçek hayata benzerliği de tartışılmaktadır. Ancak deney hayvanlarında yapılan çalışmalar olmasaydı insülin, anestetik maddeler, transplantasyon ve son yıllarda yapılan genetik gelişmeler başta olmak üzere bir çok gelişme sağlanamazdı. Ancak etik uygulamalar ile ilgili sorunlar yanında harcanan para, emek ve zamanın ne kadar verimli kullanıldığı da tartışılmaktadır. İlaç araştırmalarında araştırılan 5000 molekülünden sadece ikisinin piyasaya çıkabildiği düşünülürse harcanan para ve emeği anlayabiliriz. İlaç fiyatlarının yüksekliği de buna bağlanmaktadır. Her şeye rağmen dünyada bio-medikal alanda verilen ödüllerin üçte ikisinin deneysel çalışmalara verildiği görülmektedir. Cerrahi infeksiyonlar söz konusu olduğunda en çok deneysel çalışma sepsis ve septik şok alanında yapılmaktadır. Tüm bu çalışmalara karşın septik şokun mortalite oranlarında bir azalma sağlanamamaktadır. Ancak bu çalışmaların sepsis patofizyolojisini anlamak ve anlatmak konusundaki katkıları tartışılmazdır.

Klinik çalışmalarda ise etik sorunlar daha fazladır ve araştırma bütçeleri günden güne kişiler ve kurumlar tarafından karşılanamaz boyutlara gelmektedir. Bu gelişme klinik çalışmaların sadece bu alana büyük bütçeler ayırabilen şirketler tarafından yapılabilmesine yol açmıştır. Ayrıca araştırmaların planlanmasında klinik bir problemin saptanması ve burada ortaya çıkan sorunun bir araştırma projesine çevrilmesi her zaman başarı ile sonuçlandırılmamaktadır. Klinik çalışmaların planlanmasında:

- Hedef kitle iyi saptanmalı
- İlgilenilen tedavi/girişim iyi tariflenmeli
- Karşılaştırılacak tedavi/girişim uygun olmalı

d) Beklenen sonuçlar/çıkarımlar netleştirilmeli

e) Çalışmanın zaman dilimi belirtilmelidir.

Yapılan araştırmalarda klinik çalışmaların büyük bir çoğunluğunda bu noktaların göz önüne alınmadığı saptanmıştır.

Bir bilgi üretildikten ve kabul gördükten sonra da klinik uygulamalarda sorunlar ortaya çıkmaktadır. Kılavuzlar oluşturulduktan sonra uygulamalar için ayrı bir eğitim programına gereksinim bulunduğu saptanmıştır. Uygulamada kılavuzlar sonrası kontrol mekanizmaları olmadan uygulamada uyum sağlanamamaktadır.

Cerrahi alan infeksiyonlarının engellenmesinde iki önemli ve en vazgeçilmez işlem el yıkama ve profilaktik antibiyotik kullanımıdır. El yıkama 19. yüzyıl ortalarında Semmelweis tarafından önerilmesinden sonra yüzyıllar geçmesine rağmen uygulamada halen önemli eksiklikler görülmektedir. İngiltere’de el yıkamaya uyulması ile her yıl 5000 ölümün engellenebileceği hesaplanmaktadır. Sağlık ile ilgilenen herkese el yıkama sorulduğunda önemli olduğu söylenmekte ancak uygulamaya geçememektedir.

Profilaktik antibiyotik kullanımı konusunda da cerrahların teorik bilgi eksikliği söz konusu değildir ama uygulamada hatalar halen çok yaygındır. Araştırmalar bilgi üretme konusunda çok başarılı olmalarına karşın bilginin kabul görmesi önemli bir süreç, kabul edilen bilginin klinik uygulamaya geçmesi başka ve daha uzun bir süreç, bu uygulamanın genel kabul görerek herkes tarafından kullanılması ise ayrı bir süreç gerektirmektedir. Kateter infeksiyonlarının engellenmesinde kurum içi eğitimin değeri Kategori 1A seviyesinde kanıtlanmıştır.

Kullanımlar konusunda klinik kılavuzların hazırlanması ve duyurulması önemli olmakla birlikte, kılavuzların varlığı ve bilinmesi pratik uygulamaya yansırken aksaklıklar olmaktadır. Klinik uygulamada kontrol listelerinin hazırlanması ve düzenli hizmet içi eğitimlerin yapılması bu sorunları azaltacaktır.

Genel Oturum 4 sunuları

“ESCMID STUDY GROUP FOR ANTIBIOTIC POLICIES (ESGAP)” OTURUMU

Yönetenler: **Murat AKOVA, Salih HOŞOĞLU**

- The role of local national antibiotic policies in preventing antimicrobial resistance
Inge C. GYSSENS
- How to organise typing: local - national - EU - global
Barry COOKSON